

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/179/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118203695
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118203695.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: F. P., V.. XX.XX.XXXX, P. N. R. X, XXX XX Y., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpenému JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, o zaplatenie 346 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10Csp/61/2018 - 57 zo dňa 11.9.2018 v spojení s opravným uznesením č.k. 10Csp/61/2018 - 88 zo dňa 12.11.2018 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok v spojení s opravným uznesením.
- II. Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, že cit.: „I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 346 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.“ Podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia primeraného finančného zadostučinenia. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 31.05.2017, č.k. 8C 94/2016-43 uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 346 eur spolu s príslušenstvom do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň určil, že zmluvná podmienka uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 10) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou, je neprijateľná. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 30.11.2017, č. k. 11Co 42/2017-80 predmetný rozsudok potvrdil. Pri právnom posúdení predmetného sporu vychádzal súd z ustanovení zákona č. zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. V prejednávacom prípade možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu žalobkyni ako spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení úveru, a teda k strate finančných prostriedkov. V prípade žalovaného nešlo len o hrozbu akademickú, možnú v budúcnosti, ale išlo už o priame naplnenie hrozby tým, že žalovaný prijímal od žalobkyne peňažné prostriedky nad rámec toho, na čo mal právny nárok. Výška priznaného finančného zadostučinenia závisí od úvahy súdu. Súd je toho názoru, že čo sa týka výšky primeraného finančného zadostučinenia, bude pre žalobkyňu primerané finančné zadostučinenie vo výške 346 eur, ktorá zodpovedá sume, o ktorú sa chcel žalovaný na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Poukázal na to, že žalobkyňa s ním uzavrela viacero zmlúv, a teda mala možnosť sa oboznámiť s podmienkami poskytovania úverov. Za spornú považuje aj výšku náhrady a nesúhlasí ani s priznaním náhrady trov konania žalobkyňi. Navrhol, aby súd rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Eventuálne zmenil a žalobu zamietol.

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu nevyjadрила.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

5. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

6. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

7. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

8. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi.

9. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

10. Vo veci č.k. 8C/94/2016 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou. Vo vzťahu k obom uplatneným nárokom mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 31.5.2017 č. k. 8C/94/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.11.2017 č. k. 11Co/42/2017 nadobudol právoplatnosť dňa 12.1.2018. Právoplatným ukončením konania vo veci 8C/94/2016 Okresného súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností umožňujúci žalobkyňi požadovať od žalovaného právo

na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 9.4.2018.

11. V prípade žalovaného, ako to vyplýva z obsahu spisu 8C/94/2016 Okresného súdu Prešov, s ktorým obsahom sa súd prvej inštancie oboznámil aj v tomto konaní, išlo o závažné porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa, keď zmluva v rozpore so zákonom neobsahovala podstatné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy a zároveň bola zmluvná podmienka v úverovej zmluve o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie úverovej zmluvy spolu s administratívou s tým spojenou, vyhlásená za neprijateľnú. Bol to žalovaný, ktorý takto naformuloval úverovú zmluvu.

12. Odvolací súd, vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie. Je potrebné si na tomto mieste uvedomiť, že bol to práve žalovaný, ktorý koncipoval obsah formulárovej zmluvy o úvere, za použitia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nielen vnútroštátna právna úprava (napr. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj právo Európskej únie kladie dôraz na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstojí ako celok. Súdnny dvor Európskej únie dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásať principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

13. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka, neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jeho sociálny či rodinný život, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľa, ktorý sa aj napriek jeho postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodol brániť svoje spotrebiteľské práva a prispel tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pri tom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárové zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení. Je na mieste, aby spotrebiteľia poukazovali na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a predišli tak vzniku bezdôvodným obohateniam dodávateľov titulom plnenia z neplatného právneho úkonu.

14. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Žalovaný si vo vzťahu k žalobkyni uplatňoval finančné plnenie na ktoré nemal nárok, vyvolal u nej stav právnej neistoty, ktorý musela riešiť podanou žalobou. Konanie žalovaného vo vzťahu k žalobkyni je o to závažnejšie, že predmetná zmluvná podmienka bola súdmi opakovane judikovaná ako neprijateľná, čoho si je žalovaný plne vedomý, a napriek tomu, a v rozpore s ust. § 53a Občianskeho zákonníka sa žalovaný nezdržal uplatňovania tejto podmienky a v konaní č.k. 8C/94/2016 trval na jej prijateľnosti a platnosti, dokonca podal odvolanie voči vyhovujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie.

15. Súd preto považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu rovnajúcu sa bezdôvodnému obohateniu a to aj s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľky. Súd má za to, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou. Nie je snád ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy, v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní.

16. Súd preto považoval, ako je uvedené vyššie, za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu rovnajúcu sa výške bezdôvodného obohatenia a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa.

17. Neobstojí ani odvolacia námietka žalovaného, že žalobkyňa s ním uzavrela viacero zmlúv, a teda mala možnosť sa oboznámiť s podmienkami poskytovania úverov. Odvolaciemu súdu sú z jeho činnosti známe obchodné praktiky žalovaného, jeho úverové zmluvy a zmluvné podmienky, a skutočnosť, že so žalobkyňou uzavrel viacero podobných zmlúv obsahujúcich neprijateľné zmluvné podmienky a nesplňajúcich podmienky vyžadované zákonom, ho v žiadnom prípade nemôže zbavovať zodpovednosti.

18. Vecne správnemu výroku o priznaní finančného zadosťučinenia zodpovedá vecne správny výrok o nároku na náhradu trov konania. Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, preto jej v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

19. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

20. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolanie žalovaného nebolo dôvodné, v dôsledku čoho nárok na náhradu trov dovolacieho konania patrí úspešnej žalobkyňi. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa z obsahu spisu žiadne trovy nevyplývajú, ich náhrada jej nebola priznaná.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).